KİŞİSEL VERİLERİN CEZA HUKUKU KAPSAMINDA KORUNMASI

DR. MEHMET BEDİİ KAYA

DR. MEHMET BEDİİ KAYA

mehmet@mbkaya.com

mbediikaya

SUNUM PLANI

- Yasal çerçevenin gelişimi
- Kişisel veri tanımı
- Temel içtihatlar
- Kişisel verilerin sınıflandırılması ve örnek veri-setleri
- Veri sorumlusunun tanımlanması

BÖLGESEL VE ULUSLARARASI DÜZENLEMELER

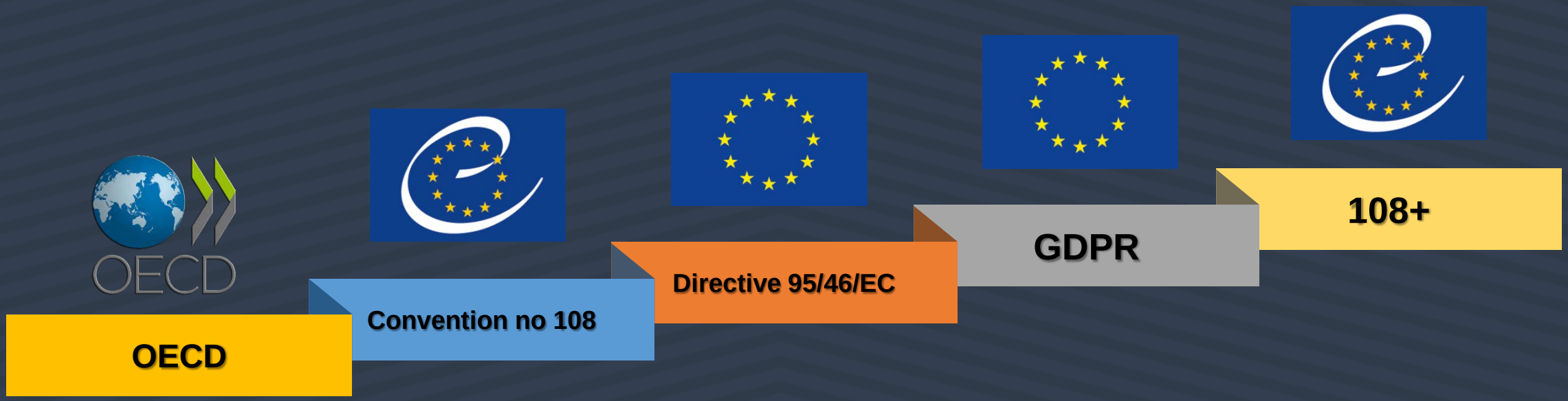

- OECD Özel Yaşamın Korunması ve Kişisel Verilerin Sınır Ötesi Akışına İlişkin Rehber İlkeler
- Avrupa Konseyi Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulma Sürecinde Bireylerin Korunmasına İlişkin 108 sayılı Sözleşme
- Avrupa Birliği 95/46/EC Sayılı Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Serbest Dolaşımı Bakımından Bireylerin Korunmasına İlişkin Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi Direktif
- Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü

HUKUKİ DÜZENLEMELER

1985

108 sayılı Avrupa Konseyi Sözleşmesi

Türk Ceza Kanunu

2005

2010

Anayasa Madde 20 Fıkra 3

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu

2016

TÜRK CEZA KANUNU

- Kişisel verilerin kaydedilmesi (Madde 135)
- Verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme (Madde 136)
- Nitelikli haller (Madde 137)
- Verileri yok etmeme (Madde 138)
- Şikayet (Madde 139)
- Tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbiri uygulanması (Madde 140)

“Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir.”

Anayasa, Madde 20, Fıkra 3

“Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar.”

“Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir.”

“ Hukuka aykırı olarak kişisel verileri kaydeden kimseye bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir. ”

Madde 135, Fıkra 1

“ ”

ceza mevzuatında kişisel verilerle ilgili bir tanım ve sınırlandırma yapılmadığından, itiraz konusu kuralın suçta ve cezada kanunilik ve belirlilik ilkelerine ve Anayasa'nın 38. maddesine aykırı olduğu iddiası

“ ”

"Kişisel veri" kavramının bu çerçevede doktrin, uygulama ve yargı kararlarında belirlenerek anlam ve içeriğinin gelişip değişeceğinde kuşku yoktur. (…) ulusal ve uluslararası mevzuat ile yargı içtihatları dikkate alındığında kuralın belirsiz olduğundan söz edilemeyeceği açıktır.

Anayasa Mahkemesi E. 2015/32 K. 2015/102 K.T. 12.11.2015

KİŞİSEL VERİ TANIMLARI

belirli veya belirlenebilir bir gerçek kişiye ilişkin tüm bilgiler

1981

kimliği belirli veya belirlenebilecek verinin öznesi olan gerçek kişiyle ilgili tüm bilgiler

1985

belirli ya da kimliği belirlenebilir gerçek kişi ile ilişkilendirilebilen her türlü bilgi

1995

kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgi

2016

'kişisel veri' tanımlanmış veya tanımlanabilir bir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgidir ('veri sahibi'); tanımlanmış bir gerçek kişi özellikle bir isim, kimlik numarası, konum verileri, çevrim içi tanımlayıcı ya da söz konusu gerçek kişinin fiziksel, fizyolojik, genetik, ruhsal, ekonomik, kültürel veya toplumsal kimliğine özgü bir ya da daha fazla sayıda faktöre atıfta bulunularak doğrudan veya dolaylı olarak tanımlanabilen bir kişidir.

2018

6698 SAYILI KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNU

7 Nisan 2016

KİŞİSEL VERİ

Kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgi

ÖZEL NİTELİKLİ KİŞİSEL VERİ

- ırk
- etnik köken
- siyasi düşünce
- felsefi inanç, din, mezheb veya diğer inançlar
- kılık ve kıyafet
- dernek, vakıf ya da sendika üyeliği
- sağlık, cinsel hayat
- ceza mahkumiyeti ve güvenlik tedbirleri
- biyometrik ve genetik veriler

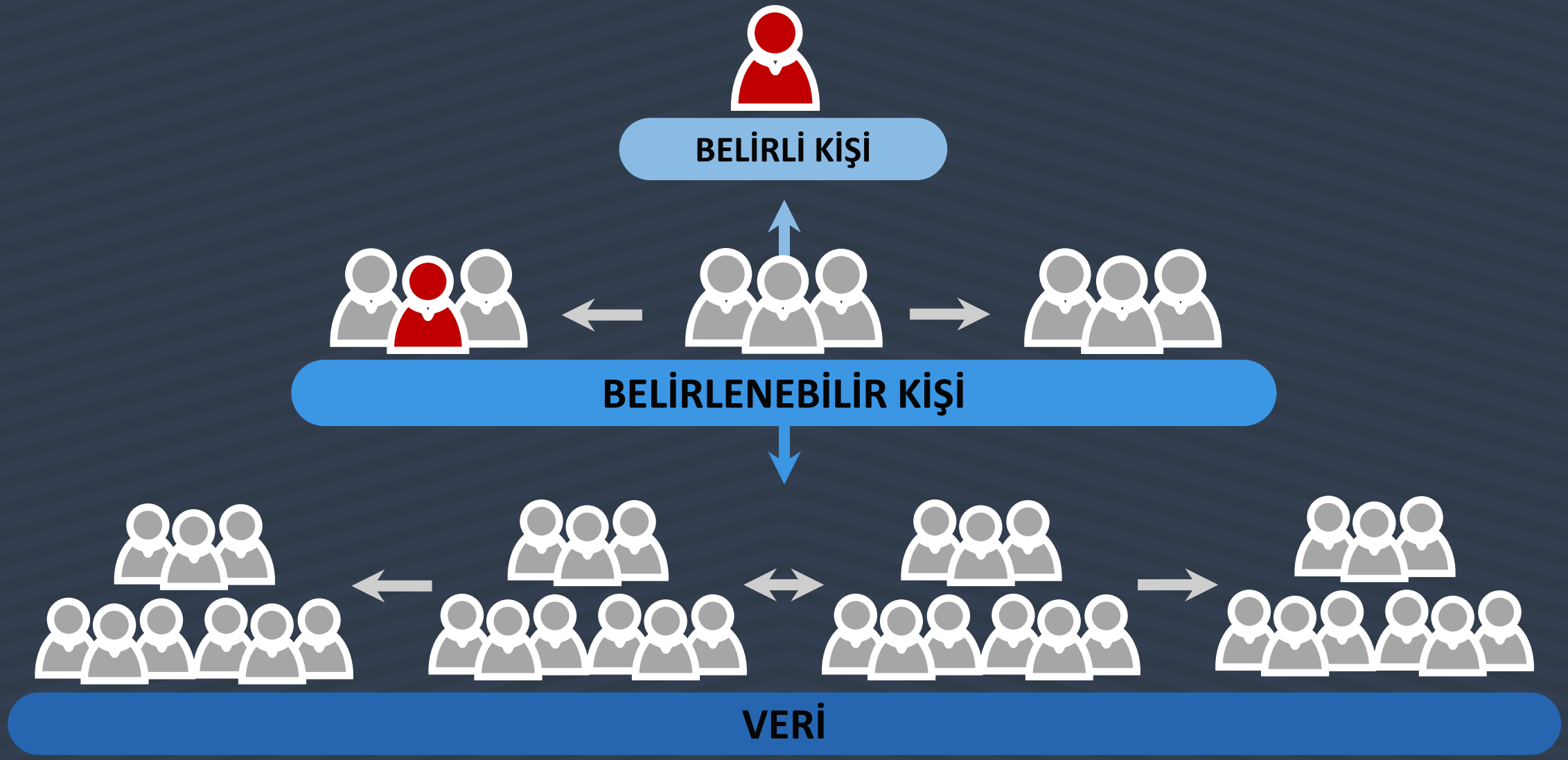
BELİRLİ KİŞİ
BELİRLENEBİLİR KİŞİ
VERİ

TOPLULUK

SINIF

BELİRLİ KİŞİ

- Çalışan
- Alt İşveren Çalışanı
- Çalışan Adayı
- Çalışan Aile Üyeleri
- Eski Çalışan / Emekli
- Expat/Impat
- İş/Çözüm Ortağı Çalışanı
- İş/Çözüm Ortağı Hissedarı
- Tedarikçi Çalışanı
- Stajyer

- Müşteri
- Şirket Yetkilisi
- Operasyon Çalışanı
- Potansiyel Müşteri
- Beyaz Yaka
- Mavi Yaka
- Kampanya Katılımcısı
- Stajyer Adayı
- Geçici Çalışan
- Ziyaretçi

Aile Bireyleri ve Yakın Bilgisi

Araç Bilgisi

CV

Çalışan Adayı Bilgisi

Çalışan Bilgisi

Çalışan İşlem Bilgisi

Çalışan Performans ve Kariyer Gelişim Bilgisi

Denetim ve Teftiş Bilgisi

Dijital Kayıtlar

Eğitim Bilgisi

Finansal Bilgi

Fiziksel Mekan Güvenlik Bilgisi

Hukuki İşlem ve Uyum Bilgisi

İletişim Bilgisi

İş Bilgisi

İşlem Güvenliği Bilgisi

İtibar Yönetimi Bilgisi

Kimlik Bilgisi

Lokasyon Verisi

Müşteri Bilgisi

Müşteri İşlem Bilgisi

Olay Yönetimi Bilgisi

Özel Nitelikli Kişisel Veri

Özlük Bilgisi

Pazarlama Bilgisi

Performans ve Kariyer Gelişim Bilgisi

Risk Yönetimi Bilgisi

Sigorta Bilgisi

Talep/Şikayet Yönetimi Bilgisi

Yan Haklar ve Menfaatler Bilgisi

Kişisel Verilerin Korunmasıyla İlgili Diğer Düzenlemeler

- Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun
- Elektronik İmza Kanunu
- Elektronik Haberleşme Kanunu
- İş Kanunu
- Borçlar Kanunu
- 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun
- İlaç ve Biyolojik Ürünlerin Klinik Araştırmaları Hakkında Yönetmelik
- Anonim Şirketlerin Genel Kurullarında Uygulanacak Elektronik Genel Kurul Sistemi Hakkında Tebliğ
- Kayıtlı Elektronik Posta Sistemi ile İlgili Süreçlere ve Teknik Kriterlere İlişkin Tebliğ
- Ticaret Sicil Yönetmeliği
- Özel İstihdam Büroları Yönetmeliği

ve diğer düzenlemeler…

Türk Borçlar Kanunu

Kişisel verilerin kullanılmasında

MADDE 419- İşveren, işçiye ait kişisel verileri, ancak işçinin işe yatkınlığıyla ilgili veya hizmet sözleşmesinin ifası için zorunlu olduğu ölçüde kullanabilir.

Özel kanun hükümleri saklıdır.

İş Kanunu

- İşçi özlük dosyası
- **Madde 75 -** İşveren çalıştırdığı her işçi için bir özlük dosyası düzenler. İşveren bu dosyada, işçinin kimlik bilgilerinin yanında, bu Kanun ve diğer kanunlar uyarınca düzenlemek zorunda olduğu her türlü belge ve kayıtları saklamak ve bunları istendiği zaman yetkili memur ve mercilere göstermek zorundadır.
- İşveren, işçi hakkında edindiği bilgileri dürüstlük kuralları ve hukuka uygun olarak kullanmak ve gizli kalmasında işçinin haklı çıkarı bulunan bilgileri açıklamamakla yükümlüdür.

Ceza Muhakemesinde Beden Muayenesi, Genetik İncelemeler ve Fizik Kimliğin Tespiti Hakkında Yönetmelik

RG 01.06.2005/25832

Moleküler genetik inceleme sonuçlarının gizliliği

Madde 14 - Bu Yönetmelik hükümlerine göre alınan örnekler üzerinde yapılan inceleme sonuçları, kişisel veri niteliğinde olup, başka bir amaçla kullanılamaz; dosya içeriğini öğrenme yetkisine sahip bulunan kişiler tarafından bir başkasına verilemez.

Sosyal Yardım Verilerinin Kaydedilmesine ve Paylaşılmasına İlişkin Yönetmelik

Sosyal Yardım Verilerinin Kaydedilmesine ve Paylaşılmasına İlişkin Yönetmelik

RG 13.09.2014/29118.

Tanımlar MADDE 4 (1) (n)

Kişisel veri: Kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin sosyal yardım sürecinde elde edilen bütün bilgiler

6713 sayılı Kolluk Gözetim Komisyonu Kurulması Hakkında Kanun

6713 sayılı Kolluk Gözetim Komisyonu Kurulması Hakkında Kanun

RG 20.05.2016/29717

Merkezî kayıt sistemi - Madde 7(3)

Merkezî kayıt sistemine işlenen veriler, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu uygulamasında kişisel veri sayılır.

Posta Sektörüne İlişkin Yetkilendirme Yönetmeliği

Posta Sektörüne İlişkin Yetkilendirme Yönetmeliği

RG 03.06.2014/29019

Madde 4(1)(g)

Kişisel veri: Belirli veya kimliği belirlenebilir gerçek ve tüzel kişilere ilişkin bütün bilgiler

Yargıtaydan Verilen İcra ve İflas İşlerine Ait Kararların Yayımlanmasına Dair Yönetmelik

RG 12.14.2014/28970

Tanımlar - Madde 3(1)(e)

Kişisel veri: Belirli veya kimliği belirlenebilir gerçek ve tüzel kişilere ilişkin bütün bilgiler

KİŞİSEL VERİLERE İLİŞKİN YARGI KARARLARI

İÇTİHATLAR

“ ”

bir kişinin yalnız adı, soyadı, doğum tarihi ve doğum yeri gibi bireyin sadece kimliğini ortaya koyan bilgiler değil; telefon numarası, motorlu taşıt plakası, sosyal güvenlik numarası, pasaport numarası, özgeçmiş, resim, görüntü ve ses kayıtları, parmak izleri, IP adresi, e-posta adresi, hobiler, tercihler, etkileşimde bulunulan kişiler, grup üyelikleri, aile bilgileri, sağlık bilgileri gibi kişiyi doğrudan veya dolaylı olarak belirlenebilir kılan tüm veriler kişisel veri olarak kabul edilmeli

Anayasa Mahkemesi
E.2014/149, K.2014/151, 2.10.2014; E.2013/84, K.2014/183, 4.12.2014; E:2013/122, K:2014/74

“

”

Biyometrik yöntemlerle kimlik doğrulaması yapılması ile kişisel verilerin korunması haklarına yapılan müdahalenin orantılılığı incelemesinde, biyometrik yöntemle elde edilen verilerin kişisel veri olduğuna kanaat getirmiştir.

Anayasa Mahkemesi E.2014/180, K.2015/30, 19.3.2015

“kişisel veri” kavramından, kişinin, yetkisiz üçüncü kişilerin bilgisine sunmadığı, istediğinde başka kişilere açıklayarak ancak sınırlı bir çevre ile paylaştığı nüfus bilgileri (T.C. kimlik numarası, adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, anne ve baba adı gibi), adli sicil kaydı, yerleşim yeri, eğitim durumu, mesleği, banka hesap bilgileri, telefon numarası, elektronik posta adresi, kan grubu, medeni hali, parmak izi, DNA'sı, saç, tükürük, tırnak gibi biyolojik örnekleri, cinsel ve ahlaki eğilimi, sağlık bilgileri, etnik kökeni, siyasi, felsefi ve dini görüşü, sendikal bağlantıları gibi kişinin kimliğini belirleyen veya belirlenebilir kılan, kişiyi toplumda yer alan diğer bireylerden ayıran ve onun niteliklerini ortaya koymaya elverişli, gerçek kişiye ait her türlü bilginin anlaşılması gerekir.

Yargıtay 12. Ceza Dairesi E. 2015/3247, K. 2015/16760

“ ”

TCK'nun 135 ve 136. maddelerindeki kişisel verilerin korunmasına ilişkin düzenlemelerde sadece sır niteliğinde kişisel verilerin korunacağına ilişkin bir hükmün bulunmaması ve aksine 135. maddenin gerekçesinde gerçek kişiyle ilgili her türlü bilginin kişisel veri olarak kabul edilmesi gerektiğinin belirtilmesi karşısında, her türlü kişisel verinin hukuka aykırı olarak başkasına verilmesi, yayılması ve ele geçirilmesi fiillerinin kanunun 136. maddesindeki suçu oluşturduğu kabul edilmelidir.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, E. 2012/12-1510, K. 2014/331, T. 17.6.2014

“ ”

Kişisel verilerin korunmasına ilişkin suçlarda korunan hukuki değer "sır" olmayıp, verinin ilgilisi olan kişinin kişilik haklarıdır.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu (E. 2012/12-1510 K. 2014/331 T. 17.6.2014)

“ ”

TCK'nun 135 ve 136. maddelerindeki kişisel verilerin korunmasına ilişkin düzenlemelerde sadece sır niteliğinde kişisel verilerin korunacağına ilişkin bir hükmün bulunmaması ve aksine 135. maddenin gerekçesinde gerçek kişiyle ilgili her türlü bilginin kişisel veri olarak kabul edilmesi gerektiğinin belirtilmesi karşısında, her türlü kişisel verinin hukuka aykırı olarak başkasına verilmesi, yayılması ve ele geçirilmesi fiillerinin kanunun 136. maddesindeki suçu oluşturduğu kabul edilmelidir.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, E. 2012/12-1510, K. 2014/331, T. 17.6.2014

“ ”

Yaşam şekline ilişkin kişisel veriler
Ekonomik ve finansal kişisel veriler
Bilişim alanına ilişkin kişisel veriler
Sağlıkla ilgili kişisel veriler
Politik kişisel veriler

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, (E. 2012/12-1510 K. 2014/331 T. 17.6.2014) (E. 2012/12-1514 K. 2014/312 T. 10.6.2014) Yargıtay 12. Ceza Dairesi (E. 2011/20072 K. 2012/12126 T. 15.5.2012)

Yargıtay

- **Yaşam şekline ilişkin kişisel veriler:** Kişilerin üçüncü kişiler tarafından ayırımcılığa uğramaması ve haysiyetinin korunmasıyla ilişkili olarak, dini inançları, cinsel tercihleri, etnik kökeni, suç geçmişi, politik eğilimleri ve kişisel özel aktivitelere ilişkin bilgiler bu bağlamda sayılabilecektir.
- **Ekonomik ve finansal kişisel veriler**: Suçlular tarafından suistimale ve kimlik hırsızlığına hedef olmamak için kişinin mali varlığı, sahip olduğu hisse ve hesaplar, borçları, yaptığı alış verişler, kredi kartlarına ilişkin veriler.
- **Bilişim alanına ilişkin kişisel veriler:** e-postaların bizzat adresleri veya şifreleri, internet ortamında paylaşılan kişisel veriler mahrem olarak değerlendirilebilir.
- **Sağlıkla ilgili kişisel veriler:** Sağlık verileri kişilerin iş güvenliğini, toplum içindeki statüsünü ve sigorta kapsamını etkileyen hassas bilgilerdir. Biyometrik (Kişinin kendine özgü fiziksel veya biyolojik niteliklerine dayalı olarak insanların kimliğini tespit için dijital teknolojiden faydalanma bilimi) veriler de kişisel veriler arasındadır.
- **Politik kişisel veriler:** Toplum içinde yaşayan kişilerin siyasi tercihleri toplum katmanları arasında bilinme halinde ayırımcılığa maruz kalma ihtimali bulunduğundan bu bilgilerde kişisel veridir.
  - Yargıtay Ceza Genel Kurulu, (E. 2012/12-1510 K. 2014/331 T. 17.6.2014) (E. 2012/12-1514 K. 2014/312 T. 10.6.2014) Yargıtay 12. Ceza Dairesi (E. 2011/20072 K. 2012/12126 T. 15.5.2012)

“Parmak izi tanıma, avuç içi tarama, el geometrisi tanıma, iris tanıma, yüz tanıma, retina tanıma, DNA tanıma gibi yöntemler kullanılarak bireyin kimliğinin tespit edilebildiği ve kişinin kendine has özelliklerine ulaşılabildiği belirtilmiştir. Kararda bu verilerin kişisel verileri niteliğinde olduğu ifade edilmiştir.”

Danıştay 15. Daire E. 2014/4562 T. 11.9.2014

“ ”

Kişinin şahsi, ailevi ve mesleki özelliklerini gösteren, onun belirlenmesini sağlayan her türlü bilgiye kişisel veri denilmektedir. Bu kapsamda, bireyin fotoğrafı da kişisel veri niteliği taşımaktadır.

Danıştay 5. Daire E. 2015/5190 T. 20.10.2015

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi

- Anne-marie Andersson V. İsveç
  - Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi başvurucunun pskiyatristinin kendi bilgisi ve rızası dışında Sosyal Konseye kendi sağlık durumu ile ilgili bilgi vermesinin 8. madde kapsamında incelenmesi kabul edilemez bulunmuştur.
- Z V. Finlandiya
  - Bir ceza davası kapsamında kişinin HIV durumunu da içeren tıbbî bilgilerin açıklanmasından dolayı özel hayatına saygı gösterilmesi hakkının ihlal edildiği gerekçesiyle açılan davada, mahkeme ilgili kişinin tıbbî kayıtlarının ifşasının, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 8. madde 2. fıkra kapsamında gerekli olduğuna karar vermiştir. Ancak mahkeme, temyiz mahkemesi kararında kişinin adının ve HIV statüsünün açıklanmasının herhangi bir meşru amaç için gerekli olmadığına ve özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.
- M.S. V. İsveç
  - Başvurana ait kürtaj hakkında bilgileri de içeren tıbbî verilerin, tedavi gördüğü sağlık kurumu tarafından sosyal güvenlik kurumuna verilmesinin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 8. maddesini ihlal ettiği iddiası değerlendirilmiştir.

VERİ SORUMLUSU

Kişisel verilerin işleme amaçlarını ve vasıtalarını belirleyen,
veri kayıt sisteminin kurulmasından ve yönetilmesinden sorumlu olan
gerçek veya tüzel kişi

VERİ İŞLEYEN

Veri sorumlusunun verdiği yetkiye dayanarak
onun adına
kişisel verileri işleyen
gerçek veya tüzel kişi

VERİ SORUMLUSUNUN TESPİTİ - KRİTERLER

- Kişisel verilerin toplanması ve toplama amacı
- Toplanacak kişisel veri türleri
- Toplanan verilerin hangi amaçlarla kullanılacağı
- Hangi bireylerin kişisel verilerinin toplanacağı
- Toplanan verilerin paylaşılıp paylaşılmayacağı, paylaşılacaksa kiminle paylaşılacağı
- Verilerin ne kadar süreyle saklanacağı
- Veri sahiplerinin erişim hakkı ve diğer haklarının uygulanıp uygulanmayacağı

TEŞEKKÜRLER!